

”بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ“

فایل نوشتاری دوره آموزش عمومی امریه معروف ونهی از منکر

”پرسش و پاسخ با“ استاد علی تقوی

سوال شماره ۱۱ (جلسه یازدهم)

عزیزی سوال کردند:

آیا امر به معروف و نهی از منکر کسی که گناهی را علناً در جمع انجام می دهد

باید به صورت علنی و در جمع باشد تا تایید گناه نشود؟

مثلاً آیا حق داریم به خانم بدحجاب در خیابان شلوغ یا مترو یا اتوبوس تذکر بدهیم؟

پاسخ:

ببینید امر به معروف و نهی از منکر باید تا می شه با کمترین ناراحتی و کدورت همراه باشه

وقتی می تونیم یواشکی بگیم، یواشکی بگیم!

یه جاهایی هست مثل سوالی که ایشون کردن،

می بینیم که گناه علنیست و در جمع هم داره انجام میشه،

اینجا واجب نفرمودند آقایون مراجع تقلید که چون علنیه و داره تو جمع انجام میشه،

حتماً واجب است همونجا تو جمع بزنی بُر جکه طرف رو بیاری پایین، نهی از منکرش کنی!

نه، حتی در سیره ی علمای بزرگوار و مراجع تقلید ما داشتیم:

بعضاً مسائلی که حالا یک گناهی بوده انجام شده بالاخره بعداً در خفا تذکر دادن به اون شخص

اما در استفتائاتِ مراجع ما اینطور داریم که:

اگر گناه از گناهان قبیحه ای باشد که لایرزه؟ شارعٌ بالفعله،

به هیچ عنوان شارع راضی نیست به همچین گناهی،

یه قُبِح شکنیه! یه اندراسِ حُکمه!

یک در واقع معروف شدنِ منکر و منکر شدنِ معروفیست!

بدعتیست! خلاصه گناه خیلی خطرناکیه!

حالا داره علنی یک کسی تو جمع انجام میده،

بعداً هم معلوم نیست ما این آدم رو گیر بیاریم بهش تذکر بدیم یا نه؟!

بله، اونجا می فرمایند در جمع تذکر بدید، اشکال نداره

باز باید سنجید، احتمالِ اثرِ تذکرِ در جمع بیشتره یا بعد؟

خطر و مفسده، در جمع تذکر بدیم بهتره یا بعد؟

و نکته ای که این عزیز در سوالشون اشاره کردن:

آیا سکوت ما اونجا باعث تاییدِ گناهِ این شخص نمیشه؟

باعث جری تر شدن او و ادامه دار شدن گناه نمیشه؟

اگر چنین است و سکوت ما نشانه تایید است،

به شکلی باید ناراحتیمون رو ابراز کنیم یا تذکر بدیم

مُنتها باز سعی کنیم با کمترین ناراحتی، با کمترین اذیت و تنش!

حتی اونطور که حقیر به خاطر دارم،

امام خمینی رضوان الله علیه در تحریر الوسیله یک بندی دارند، یک فرعی دارند،

می فرمایند که:

اگر به کسی یواشکی تذکر دادی، در خفا تذکر دادی بابت یه گناهِ علنی،

دیدید که بازم اون گناهِ علنی رو تکرار می کنه تو جمع و تذکرِ یواشکیِ شما افاقه نکرده،

کافی نبوده، تهدیدش کنید!

بگید فلانی دفعه ی بعد بینم تو جمع این گناهِ علنی رو انجام میدی،

همون جا تو جمع بهت تذکر میدما! منم علنی بهت تذکر میدما!

و اگر بازم در جمع علنی گناه رو انجام داد،

علی رقم اینکه شما تذکر در خفا بهش دادی،

تهدیدش کردی که تو جمع علنی می‌گم،

باز تو جمع علنی انجام داد،

شما همونجا تو جمع علنی بهش تذکر بده!

لذا اینا به مقدار تشخیص دقت می‌خواد و تطبیق با استفتاء مراجع تقلید می‌خواد

اما پیشنهاد بنده این هست عزیزان:

دچار وسواس خیلی نشیم!

اونچه که با استفاده از فتاوی‌ مراجع بزرگوار تقلید بهش می‌رسیم که این وظیفه‌ی ما هست،

دیگه همون رو انجام بدیم!

خیلی کنکاش نکنیم که حالا اگه یه ذره اینورتر بشه، یه ذره کوتاهی نکنم!

یه ذره تندِ بیش از حد نشه!

سعی کنیم عمل به وظیفه کنیم و توکل مون هم ان شاءالله به خدا باشه

سوال شماره ۱۲ (جلسه دوازدهم)

سوال:

در روایات و قرآن آمده است که در زندگی شخصی افراد تَجَسُّس نکنید،

با این حال آیا امر به معروف و نهی از منکر تَجَسُّس در امور شخصی دیگر افراد نیست؟

پاسخ:

همون خدا و شریعت و اهل بیت و قرآنی که فرمودند: **لَا تَجَسَّسُوا**

همون خدا و همون شریعت و همون اهل بیت و قرآن فرمودند که:

وَأْمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ

تَجَسُّسٌ حَرَامٌ اسْت!

شگی در این نداریم، لا ریبَ فیهِ! تَجَسُّسٌ در اُمورِ شخصیِ دیگران حرام است!

سَرک کشیدن به کارِ دیگران این حرامه!

اما اینکه ما یک گناه علنی رو مشاهده کنیم، در یک جمعی، در یک محیط عمومی ای، در یک

جایی که گناه دیگه غیر قابلِ حاشاست، معلومه رُخ داده!

بدون تَجَسُّس،

ما بر حسبِ اتفاق،

بر حسب اینکه گناه علنی رُخ داده،

جلوی چشم ما رُخ داده،

ما دیدیم گناه رو!

حالا وگو اینکه تو خونه ی طرف باشه، ما مهمونشیم مثلاً،

یا توی یه محیطِ ظاهراً خصوصی؛

تو ماشین نشستیم، ماشین شخصی دوستِ بنده است، بنده هم نشستم کنارش می بینم غیبت کرد!

تذکر باید بدم!

او نمی تونه بگه چهار دیواری اختیاری!

خونمه، ماشینمه یا نمی دونم محل کارمه، به شما ربطی نداره چرا تَجَسُّس می کنید؟

نه این تَجَسُّس نیست!

گناه، وقتی آرزو علم حاصل شد،

وقتی فهمیدیم این کار منکره داره رُخ میده،

۳ شرطِ دیگر امر به معروف و نهی از منکر هم مُحَقَّق بود،

واجب است تذکر بدیم!

این با تَجَسُّس فرق داره!

* ما هم توصیه می کنیم عزیزان، تَجَسُّس نکنیم!

دنبال منکراتِ دیگران نباشیم!

دنبال اینکه تو زندگی مردم سرک بکشیم،

از کاراشون سر در بیاریم و این ها نباشیم!

البته حالا به موارد خاصی هم هستش، اشاره نمی کنم خیلی:

می بینید مثلاً خبر می رسه؛

* خبرِ مُوثَّق که آقا در فلان جا یک خانه ی فساد ی هست

* یا یک نمی دونم توطئه ای نسبت به نظام اسلامی داره صورت می گیره،

* یک بُمب گذاری ای، تروری می خوان انجام بدن!

خب اونجا دیگه به هر حال مسائل خاص امنیتی باید انجام بشه!

اون دیگه بحثِ تَجَسُّس و این ها نیست؛

اونجا حفظِ نظام، اوجبِ واجبات است.

اما اینکه وظیفه ی بنده و شمای بزرگوار چه هست؟

اینکه تَجَسُّس در اُمور شخصی مردم نکنیم!

اما اگر گناهی رو مُطَّلَع شدیم با احراز شرایطِ امر به معروف و حفظ مَرَاتَبش،

روش های درست و زیبا و قشنگ تذکرمون رو باید بدیم،

این هیچ مُنَافاتی نداره با انجام وظیفه ی شرعی و دینی مون!

سوال شماره ۱۳ (جله سیزدهم)

سوال این است که:

اگر کسی امر به معروف و نهی از منکر را قبول نداشته باشد آیا این شخص مسلمان است؟

پاسخ:

خیر!

امام راحل عظیم الشان، کتاب شریف تحریر الوسیله؛

اگر عین جمله ی امام رو پیدا کنم، مضمون این است که:

و جوب امر به معروف و نهی از منکر از ضروریات دین است

(باقی مراجع تقلید هم همین رو می فرمایند، امر به معروف و نهی از منکر جزء فروع دین است،

جزء ضروریات دین است)

و منکر و جوب آن، در صورت توجه به لوازم انکار خود و پذیرش آن، کافر خواهد بود.

یعنی دقیقاً مثل کسی که بگه آقا: نه! من نماز نمی خونم، نماز اصلاً قبول ندارم...

کسی که عمداً یک واجبی که جزء ضروریات دینه،

جزء فروع دینه،

واجب به این عظمت رو خدایی نکرده ترک کنه،

نسبت بهش بی تفاوت باشه،

مُلَازِمٌ بِاِنْكَارِشِ بَاشِهْ اَيْنِ نَفِي،

بله چنین کسی از دایره ی اسلام خارج است!

خدا ان شاءالله همه ی ما رو هدایت کنه و ثبات قدم در راه امر به معروف و نهی از منکر

و احیای شعائر دین به هممون عنایت بفرماید

سوال شماره ۱۴ (جلسه چهارم)

سوال:

سلام علیکم، بعضیا میگن همین که احتمال بدی امر به معروف و نهی از منکر تاثیر نداره، دیگه از گردن ساقط میشه، نظر مقام معظم رهبری را در این باره بفرمایید؟

پاسخ:

خب، اتفاقاً نظر مقام معظم رهبری خیلی شفاف و صریح بیان شده، نظرات بقیه مراجع معظم تقلید هم همینطور هست که: اینکه احتمال بدی تاثیر نداره رافع تکلیف نیست!

خوب دقت کنید:

ما به احتمال تاثیر داریم!

به احتمال عدم تاثیر داریم!

اونی که شرط وجوب است "احتمال تاثیر" است، یعنی مراجع بزرگوار تقلید فرمودند:

اگر احتمال تاثیر بدی، با وجود شرایط دیگه، اون ۳ شرط دیگه، واجبه تذکر بدی!

نفرمودن اگر احتمال بدی تأثیر نداره، احتمالِ عدمِ تأثیرِ بدی، حرام است تذکرِ بدی مثلاً!

نه، همچین چیزی نداریم؛ یا از گردنت ساقط میشه!

وقتی احتمال میدی تأثیر نداشته باشه؛ یعنی احتمال میدی که تأثیر داشته باشه!

هر جا که طَرَف شاید به حرفت گوش نکنه،

شاید دیگه، پس اون و رِشْم هست،

پس شایدم به حرفت گوش بکنه!

فصلُ الخِطابِ کلامِ زیبایی از امامِ راحلِ عظیم الشان، امامِ راحل در تحریر الوسیله می فرمایند:

با ظن به عدم تأثیر، با گمان به اینکه حرفت اثر نداره، هر چند این ظن قوی باشد،

(یعنی ۹۰ درصد شما احتمال میدی مثلاً که حرفت تأثیر نداره،

پس ۱۰ درصد احتمال میدی تأثیر داره)

با ظن به عدم تأثیر، هر چند قوی باشد، تکلیف امر به معروف ساقط نمیشه و بر گردن ما هست!

پس این جمله که بعضیا میگویند اگه احتمال بدی اثر نداره، ساقط میشه!

نخیر، حرف بعضیا مگه ملاک ماست؟ مگه حرف بعضیا حُجَّتْه برای ما؟

ما دینمون رو، خصوصاً مسائل مهمی مثل امر به معروف و نهی از منکر رو

فقط باید از مراجع تقلید یاد بگیریم.

اگه یه پژوهشگری، یه طلبه ای، یه مُحَقِّقی مثل حقیر یا دیگران،

بخواه بیاد مسائل امر به معروف و نهی از منکر رو بگه،

اونم باید با استناد به فتاوی مراجع، با استناد به توضیح المسائل مراجع،

اگر سوال بی جوابی بود، از استفتائات مراجع،

از مراجعه به دفتر مراجع، تماس، ایمیل، پیامک، غیره، پیگیری کنه

نظرات مراجع معظم تقلید برای ما حجت است.

نظر ولی فقیه برای ما فصل الخطاب است

اینکه بعضیا اینطور میگن؛ آقا استاد دانشگاهم گفته که فلان جا امر به معروف ...

نه، استاد دانشگاه شما احترامش جای خود، استاد است، مقام شامخش جای خود

اما او حق نداره بیاد در مقام اجتهاد اظهار نظر کنه که!

هر چی میگه اون استاد بزرگوار باید متکی باشه به فرمایشات مراجع معظم تقلید

سوال شماره ۱۵ (جلسه پانزدهم)

سوال این است که:

آیا در هنگام نهی از منکر،

تذکر دادن و رفتن کافیه؟

یا اینکه باید تا رفع منکر پافشاری کنیم؟

پاسخ:

ببینید عزیزان در امر به معروف و نهی از منکر که از واجباتِ تابعِ موضوع هستند،

*****ملاک، رفع منکر است*****

*****ملاک، اقامه ی معروف است*****

یعنی اصل بر این است که اینقدر تذکر داده بشه؛

توسط یک فرد یا توسط افراد مختلف، بهتر؛

اینقدر تذکر داده بشه تا معروفی که ترک شده، اقامه بشه

منکری که انجام داره میشه، ازاله بشه، از بین بره، ترک بشه

***اما این بستگی داره به اینکه حالا شما دسترسی دارید برای تذکرِ مُجَدِّد به اون فرد یا نه؟**

***یا بعد از اینکه تذکر به او دادید و عبور کردید،**

آیا مطمئنید دوباره که او باز هم اون گناه رو تکرار کرده؟ علی رغم تذکر شما!

یه وقت هست شما تذکر می دید، می رید و بعد هم می گید که خب ان شاءالله دیگه حرف رو گوش

میده! دیگه مُطَّلِع نمی شید از عدم اطاعت او! مُطَّلِع نمی شید از اینکه او اصرار بر گناه دوباره

داشته! خب وظیفه ای ندارد دیگه، گفتید و رفتید!

مثلاً فرض کنید یکی از نزدیکان شما هست که خمس نمیده! خمس مالش رو پرداخت نمی کنه!

و به شما گفته این مطلب رو، شما بهش تذکر می دید، باهاش صحبت می کنید.

بعد دیگه لازم نیست تَجَسُّس کنید،

هر روز دیدش ازش پرسید که خب بینم خمس مالِت رو پرداخت می کنی یا نه مثلاً؟

دیگه نیاز به پرسیدن و نیست تَجَسُّس نیست، میگرد ان شاءالله با اون تذکر من ...

اما اگر دوباره بر شما روشن شد که، بر شما علم پیدا شد که،

مثلاً خودش اومد گفت که آقا ما خُمسِونم باز نمیدیم! نه بابا خمس چیه مثلاً!

اگر بر شما دوباره روشن شد که آقا باز این واجبی رو ترک کرده یا حرامی رو مرتکب شده،

بله، اونجا بازم لازم است تکرار تذکر!

در هر حال وظیفه ی ما هر زمان که علم به منکر داشته باشیم

یا علم به ترک معروف داشته باشیم،

تذکر دادن است

اما هر وقت که می تونستیم حمل بر حُسن کنیم، حمل بر صِحّت کنیم؛ بگیم ان شاءالله که اون تذکر

قبلی کفایت کرد و ندیدیم گناه دوباره رو، اونجا دیگه تکلیفی نداریم

برگرفته از بیانات استاد علی تقوی (مدرس برجسته حوزه و دانشگاه)

کاری از مرکز تخصصی آموزش و احیای واجب فراموش شده

سایت آمرین: www.Aamerin.ir

کانال در پیام رسان های داخلی: @aamerin_ir

صفحه اینستاگرام: aamerin_ir

کانال آپارات: aamerin